

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/140341,W-Krakowie-pochowano-Amelie-Dunin-wyrozni-na-przez-IPN-tytulem-Swiadek-Historii.html>
19.04.2024, 18:40

W Krakowie pochowano Amelię Dunin, wyróżnioną przez IPN tytułem Świadek Historii

Zmarła 13 marca 2021 r. w wieku blisko 93 lat. Od początku istnienia IPN uczestniczyła w spotkaniach organizowanych przez krakowski oddział. Była aktywnym uczestnikiem zajęć edukacyjnych. Opracowała i wydała wspomnienia męża. Jej własne wspomnienia opublikował krakowski IPN.

Pogrzeb odbył się 19 marca 2021 r. na cmentarzu salwatorskim. Mszę świętą rozpoczęto odczytaniem listu metropolity krakowskiego abp. Marka Jędraszewskiego skierowanego do zebranych. Śp. Amelię Dunin pożegnała rodzina, przyjaciele oraz członkowie Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego oraz Polskiego Towarzystwa Ziemiańskiego Oddział Kraków.

Dyrektor Oddziału IPN w Krakowie dr hab. Filip Musiał, naczelnik Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej w Krakowie Michał Masłowski, a także dr Marcin Chorążki oraz Katarzyna Łysak z krakowskiego oddziału IPN oddali hołd zmarłej i złożyli wiązanki w imieniu Instytutu.

Amelia Maria Bernadetta z Dąbskich Duninowa

Urodziła się 21 marca 1928 r. w Poznaniu, w rodzinie ziemiańskiej. Jej rodzice, Adolf i Antonina z Żychlińskich Dąbscy, byli właścicielami średniej wielkości majątku ziemskiego, położonego w Kalinie Wielkiej koło Miechowa. Dzieciństwo spędziła z siostrą Aleksandrą w dwóch majątkach rodzinnych, we wspomnianej Kalinie Wielkiej i położonym w Wielkopolsce Uzarzewie, u rodziny Żychlińskich.

Od dziecka była wychowywana w duchu pracowitości, pokory, szacunku do tradycji i wartości narodowych oraz historii. Naukę pobierała od nauczycieli domowych przygotowujących obie siostry Dąbskie do semestralnych egzaminów w szkole Sióstr Urszulanek w Krakowie. Ostatni etap edukacji, już w okresie okupacji, odbyła w szkole, mieszkając w internacie, w budynku klasztornym przy ul. Starowiślniej 9. Po zakończeniu roku szkolnego szczęśliwa wróciła do domu.

W czasie II wojny światowej jej ojciec wspierał finansowo AK i udzielił schronienia osobom narodowości żydowskiej. Latem 1944 r. Amelia Dunin była świadkiem akcji „Burza” w inspektoracie „Maria” AK, a następnie wkroczenia w styczniu 1945 r. Armii Czerwonej. Wówczas rozpoczął się najtrudniejszy czas dla jej rodziny. NKWD aresztowała jej ojca, któremu postawiono sfingowany zarzut działania w antykomunistycznych akcjach AK na terenie inspektoratu „Maria”. Został wywieziony na prawie trzy lata do Donbasu (Ukraina),

do obozu pracy w kopalni węgla. Przerazone matka z córkami opuściły dom, bojąc się aresztowania.

Niedługo potem rodzina Dąbskich została wywłaszczona z majątku i na zawsze opuściła Kalinę Wielką. Panie zamieszkały w Krakowie w wynajętym mieszkaniu przy ulicy Kanoniczej 9. Amelia Dąbska nie mogła podjąć studiów, nie znalazła również dobrej pracy. Zmuszona była do podejmowania dorywczych zajęć takich jak praca w cukierni i opieka nad dziećmi. Pod koniec 1947 r. wrócił do Krakowa z ZSRS Adolf Dąbski. Trzy lata później znalazł się w areszcie WUBP w Krakowie. Po ponad pół roku śledztwa został zwolniony, ale już nigdy nie odzyskał zdrowia.

W 1951 r. Amelia Dunin zatrudniła się w PTTK jako przewodnik turystyczny i z tej aktywności do końca życia nie zrezygnowała. Pracując zawodowo ukończyła studia w Wyższej Szkole Handlowej w Krakowie (obecnie Uniwersytet Ekonomiczny). W myśl ówczesnych przepisów, z uwagi na pochodzenie, nie mogła studiować upragnionej historii sztuki. W 1961 r. poślubiła Józefa Stanisława Ludwika Dunina.

Jako najstarszy przewodnik po Krakowie jeszcze w 2020 r. oprowadzała wycieczki z Francji. Była członkiem Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa. Nieustannie wzbogacała swoją wiedzę, m.in. uczestnicząc aktywnie w wykładach Towarzystwa. Od 1990 r. była członkiem zarządu Polskiego Towarzystwa Ziemiańskiego Oddział Kraków. Zachowywanie tradycji i propagowanie wiedzy o polskim ziemiaństwie uważała za swój obowiązek. Przez całe życie była aktywnym społecznikiem i filantropem, m.in. współpracowała z bł. Hanną Chrzanowską przy opiece nad chorymi.

W 2016 r. Amelia Dunin została odznaczona Złotą Odznaką Honorową Województwa Małopolskiego – Krzyż Małopolski za zasługi dla rozwoju turystyki. W 2018 r. IPN przyznał jej tytuł Świadek Historii. W 2020 r. została, jako pierwszy przewodnik, laureatką Nagrody im. Klemensa Bąkowskiego, przyznawanej przez Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa za zasługi w pracy naukowej i działaniach na rzecz Krakowa.